

ב"ה

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד לחיזוק ההתקשרות
לכ"ק אדמו"ר רבי מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע

שיחות • אגרות • פניני חסידות לפה"ש • הלכות, מנהגים וטעמיהם • ניצוצות • זמנים

א'כב

ערב שבת קודש
פרשת ויקהל
כ"א באדר"א התשע"ד

יוצא לאור עלידי
מכון ליובאוויטש שעליד
צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

מורה שיעור ללימוד היומי ברמב"ם

כ"א באדר-ראשון ה'תשע"ד - כ"ח באדר-ראשון ה'תשע"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"א באדר-ראשון	ה' שבת פרק יח-כ.	ה' מקואות. פרק ח.	מל"ת שכא.
ש"ק	כ"ב באדר-ראשון	פרק כא-כג.	פרק ט.	מל"ת שכא.
א'	כ"ג באדר-ראשון	פרק כד-כו.	פרק י.	מ"ע קנה.
ב'	כ"ד באדר-ראשון	פרק כז-כט.	פרק יא.	מ"ע קנה.
ג'	כ"ה באדר-ראשון	פרק ל. ה' עירובין.. בפרקים אלו. פרק א-ב.	הט לבי וגוי. ספר נזיקין והוא ספר אחד עשר.. ה' נזקי ממון.. בפרקים אלו. פרק א.	מ"ע קנה.
ד'	כ"ו באדר-ראשון	פרק ג-ה.	פרק ב.	מל"ת שכ.
ה'	כ"ז באדר-ראשון	פרק ו-ח.	פרק ג.	מל"ת שכא.
ו'	כ"ח באדר-ראשון	ה' שביתת עשור.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ד.	מ"ע קסה. מל"ת שכט. מ"ע קסד. מל"ת קצו.

זמני השבוע*

צאת הכוכבים	שקיעת החמה***	מנחה גדולה	חצות היום והלילה	סוף זמן ק"ש	זריחת החמה	זמן ציצית ותפילין	עלות השחר**		תאריך
							120 ד'	72 ד' לפני הזריחה	
5.56	5.31.6	12.25	11.55	9.04	6.25	5.27	5.05	4.19	ו', כ"א באדר א'
5.57	5.32.4	12.25	11.55	9.04	6.24	5.26	5.04	4.18	ש"ק, כ"ב באדר א'
5.58	5.33.2	12.24	11.54	9.03	6.23	5.25	5.03	4.17	א', כ"ג באדר א'
5.58	5.34.0	12.24	11.54	9.03	6.22	5.24	5.02	4.16	ב', כ"ד באדר א'
5.59	5.34.8	12.24	11.54	9.02	6.20	5.23	5.01	4.15	ג', כ"ה באדר א'
6.00	5.35.6	12.24	11.54	9.01	6.19	5.22	5.00	4.14	ד', כ"ו באדר א'
6.01	5.36.4	12.24	11.54	9.01	6.18	5.20	4.59	4.12	ה', כ"ז באדר א'
6.01	5.37.2	12.24	11.54	9.00	6.17	5.19	4.58	4.11	ו', כ"ח באדר א'

* הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.
 ** לגבי זמן עלות השחר הנהוג בחב"ד קיימות שלוש דעות. הבאנו את הזמנים לפי הדעה המוקדמת ביותר והמאוחרת ביותר, וראוי להחמיר לפי העניין.
 *** זמני השקיעה כאן הם לפי השקיעה הנראית. אולם אדה"ז בסידורו ('סדר הכנסת שבת') מכיר בשקיעה האמיתית, המאוחרת ממנה "בכמו ארבע מינוטין" (לשון אדה"ז שם. שיעור התלוי במיקום ובעונות השנה).

זמני הדלקת הנרות וצאת השבת

פרשת		ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
4:55	6:08	5:10	6:10	5:00	6:09	5:13	6:11	5:18	6:16
5:00	6:14	5:15	6:15	5:06	6:14	5:18	6:16		

עורך אחראי: לוי יצחק שייקביץ • עורך: נחמיה קפלון • הגהה: יוסף יצחק אולידורט

מו"ל: מכון ליובאוויטש שעליד צעירי-אגודת-חב"ד באה"ק ת"ו - המרכז

יור: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונב

כתובת: ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000, טל' 03-9607588, פקס: 03-9606169

www.chabad.org.il דואר אלקטרוני: chabad@chabad.org.il ISSN 0793-7474 אינטרנט:

הקהלת כל הכוחות להקמת המקדש

מדוע קדם ציווי השבת לציווי עשיית המשכן? • המשכת העצמות בעשיית המשכן התאפשרה רק לאחר התשובה ביום הכיפורים, כשנאמר להם "סלחתי כדברך" • על האדם להקהיל ולאסוף את כל כוחות נפשו אל תוך התפילה • ומה ניתן ללמוד מאופן הקהלת בני ישראל, גברים לחוד ונשים לחוד? • משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו

המשכן (כנ"ל), ועשיית המשכן קשורה עם עניין "סלחתי כדברך", הסליחה על חטא העגל שהיתה ביום הכיפורים:

המענה "סלחתי כדברך" היה על בקשתו של משה רבינו מהקב"ה "ונפלינו אני ועמך מכל העם אשר עלפני האדמה"⁶, דהיינו שתהיה בישראל השראת אלקות בבחינת הפלאה ("ונפלינו").

דהנה, יש בחינת אלקות המתלבשת בטבע, שאותה משיגים גם חכמי אומות העולם על ידי ההתבוננות בעולמות, שהתבוננות זו מביאה (ומכריחה) את ההכרה במציאות אלקות המהווה אותם, ובכללות הרי זה בחינת ממלא כל עלמין, האור המתלבש בעולמות, שמטעם זה אפשר להכריח מציאותו ממציאות העולמות;

אבל "ונפלינו גו" פירושו – שבישראל יומשך בחינת האלקות המופלא מבחינת ממלא, והמופלא גם מבחינת טובב, שהוא עניין המשכת העצמות ממש⁷.

ובקשה זו נתמלאה בשעת עשיית המשכן, שעליו אמר הקב"ה "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", שפירוש "ושכנתי" הוא שאני בעצמי הוא

א. הפסוק "ויקהל משה גו' אלה הדברים אשר ציווה ה' לעשות אותם" – קאי בפשטות על ציווי עשיית המשכן, אלא ש"הקדים להם אזהרת שבת לציווי מלאכת המשכן לומר שאינו דוחה את השבת" (כדרשת רז"ל²), כיוון שהשבת היא למעלה מהמשכן, אבל עיקר עניין "ויקהל משה" היה בשביל ציווי עשיית המשכן.

ועל פי זה יובן הטעם שהוצרך להיות "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" – מכיוון שהמשכן הוא עניין כללי, שהרי על ידי "ועשו לי משכן" נעשה "ושכנתי בתוכם"³, "בתוך כל אחד ואחד מישראל"⁴, לכן הוצרכו כל ישראל להיות נוכחים בשעת הציווי על עשיית המשכן.

ב. על פי זה יש לבאר גם כן מה שכתב רש"י שעניין "ויקהל משה" היה "למחרת יום הכיפורים כשירד מן ההר", שאז אמר לו הקב"ה "סלחתי כדברך"⁵ – כיוון שעניין "ויקהל משה" מתייחס לציווי עשיית

(1) ריש פרשתנו.

(2) מכילתא ופרש"י עה"פ.

(3) תרומה כה, ח.

(4) ראה אלשיך עה"פ. של"ה סט, א. ועוד.

(5) לשון הכתוב – שלח יד, כ. וראה פרש"י תשא לג, יא.

ועוד.

(6) תשא לג, טז.

(7) ראה ד"ה כי תשא דש"פ ויקהל, מבה"ח אד"ש תשי"א פ"ד (ת"מ ח"ב ע' 262 ואילך). וש"נ.

בעניין נפשות ישראל, שעשיית המשכן הוצרכה להיות בכוחו של משה דווקא, שזהו עניין "ויקהל משה":

ובהקדמה - שתוכן עניין "ויקהל גו' את כל עדת בני ישראל" הוא אסיפת והקהלת ("צונויפקלייבן") כל כוחות הנפש והעלאתם למעלה, ועניין זה - ביטול והעלאת הנבראים - הוא כלי לעניין "ושכנתי בתוכם".

אמנם, ידוע שהביטול שבנבראים מצד עצמם אינו ביטול אמיתי, ולכן זקוקים הם לכירור שני¹².

השוכן, עצמותו ומהותו, כי על-ידי הקמת המשכן נעשית דירה לו יתברך בתחוננים, שעניין הדירה הוא לעצמותו ומהותו, כמשל דירת האדם, שעצם ומהות האדם דר בהדירה, וגם כמו שהוא ערום בלי לבושים, ועל דרך זה בעניין הדירה למעלה⁸.

אמנם, כדי שעניין זה יבוא לידי פועל - הוצרכו להמתין עד למחרת יום הכיפורים, שבו אמר הקב"ה "סלחתי כדברך":

עד יום הכיפורים - גם לאחר שנסתיימו ארבעים יום השניים, וכבר מחל להם הקב"ה על

כאשר מתאספים יחד, לאיזו מטרה שתהיה - אסור להביא עצמם לידי ניסיונות, ודווקא על-ידי הנהגה זו אפשר לגשת לקיום עניין "ושכנתי בתוכם"

ובירור זה נעשה על-ידי משה דווקא, שעליו נאמר¹³ "ונחנו מה", דהיינו שעמד בתנועה של ביטול אמיתי, הביטול דבחינת מ"ה¹⁴, ולכן פעל גם בכל בני ישראל את עניין ההקהלה והביטול בבחינת מ"ה.

וזהו "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל": עצם הקהלתם של בני ישראל, שבני ישראל מצד עצמם מתקהלים לעשיית המשכן - אינה מספקת, אלא הקהלתם צריכה להיות על-ידי משה דווקא. ונוסף על פעולתו של משה בעניין ההעלאה מלמטה למעלה, לפעול בישראל ביטול אמיתי (כנ"ל) - הנה גם המשכת השכינה מלמעלה למטה היתה בכוחו של משה דווקא, כיוון שמשה הוא "שושבינא דמלכא"¹⁵, שהוא הממשיך המשכת העצמות למטה.

ד. אמנם, מבלי הבט על גודל מעלת המשכן, שבו נתקיים העניין של "ושכנתי בתוכם" - הרי עניין השבת הוא למעלה עוד יותר מעניין המשכן (כנ"ל

החטא - לא היתה זו אלא מחילה בלבד, אבל עדיין לא היה הריצוי דהקב"ה לבני ישראל כמו קודם החטא.

ורק לאחר ארבעים יום האחרונים, כשנפעל עניין הריצוי, שישאל נעשו מרוצים להקב"ה כמו קודם החטא, ועוד יותר מקודם החטא, שהרי עניין התשובה הוא "כפליים לתושיה"⁹,

ונוסף לזה היתה אז גם המעלה דאתערותא דלתתא - כדיוק הלשון "סלחתי כדברך", "בשביל מה שאמרת"¹⁰, וכידוע¹¹ שאתערותא דלעילא הבאה על-ידי אתערותא דלתתא היא למעלה מאתערותא דלעילא הבאה מצד עצמה (וזהו המעלה של יום הכיפורים על חודש ניסן),

הנה רק אז היתה יכולה להיות עשיית המשכן - "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", המשכת העצמות.

ג. וכשם שבעניין הזמן הוצרכה להיות עשיית המשכן למחרת יום הכיפורים דווקא - כן הוא

12 ראה תו"א וישב כח, ב. ובכ"מ.

13 בשלח טז, זח.

14 ראה תו"א שמות מט, ג. סה"מ תרנ"ד ע' קצה. ועוד.

15 זהר ח"א רסו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ, א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב.

8 ראה תו"מ סה"מ שבט ע' שח. וש"נ.

9 איוב יא, ו. וראה שמור"ר רפמ"ו.

10 פרש"י עה"פ שלח שם.

11 ראה לקו"ת ויקרא ב, ב ואילך. ובכ"מ.

יכולים להקריב גם בבמות, אבל מאז ש"באתם גו'
אל המנוחה ואל הנחלה" נאסרה ההקרבה בבמות
עולמית²³, גם בזמן הגלות], ואם כן, איך יכולה
להיות עבודת התפילה שהיא כנגד הקרבנות? –
אלא שתחלה צריך האדם לבנות את בית המקדש
הרוחני שבו, ובבית-מקדש זה יכול הוא להקריב
קרבנות, שהוא עניין עבודת התפילה.
וכשם שכבנין המשכן בגשמיות הוצרכה להיות
ההקדמה של "ויקהל משה את כל עדת בני
ישראל" – כן הוא בנוגע לבנין בית המקדש הרוחני

ס"א).

וביאור העניין – על דרך שמצינו בנוגע לזמן
לעתיד לבוא, שאף שכללותו הוא גילוי העצמות,
מכל מקום בזה גופא יש ב' מדריגות בכללות¹⁶:
א) הזמן שבו "אין להם מנוחה . . שנאמר¹⁷ ילכו
מחיל אל חיל"¹⁸, ב) "יום שכולו שבת ומנוחה"¹⁹,
וזהו עניין נעלה הרבה יותר, ולכן אין שייך בזה
עליות כו'.

ועל דרך זה הוא החילוק בין עניין המשכן
לעניין השבת: במשכן ישנו סדר של העלאה

יש להקהיל את כל כוחות נפשו – "כל עדת בני- ישראל" – גם הכוחות הפנימיים של הבנה והשגה, שגם הם יהיו שקועים בתפילה

(לצורך עבודת התפילה שכנגד הקרבנות, שצריך
להיות בבית המקדש הרוחני, כנ"ל), שבהקדמה
לזה צריכה להיות העבודה של "ויקהל גו' את כל
עדת בני-ישראל".

1. והעניין בזה:

לכל לראש – על האדם להקהיל ולאסוף
("צונויפקלייבן") את כל כוחותיו לעניין התפילה²⁴.
עבודת התפילה צריכה להיות לא רק בדיבור
בלבד, ואילו המחשבה תהיה עסוקה בעניינים זרים
מהתפילה, או שבכוח המעשה שלו יעשה עניינים
אחרים – היפך פסקדין השולחן-ערוך²⁵ שבשעת
התפילה וברכת המזון אסור לעסוק בכוח המעשה
בעניינים אחרים, אלא כל לבושי המחשבה דיבור
ומעשה שלו צריכים להיות מלוובשים בתפילה.
ולא די בכך שלבושי המחשבה דיבור ומעשה
יהיו עסוקים בתפילה, אלא נוסף לזה עליו להקהיל

מלמטה למעלה – תחלה חצר אוהל מועד, אחר-
כך אוהל מועד, עד שמגיעים לקדש הקדשים; מה
שאין כן שבת היא בבחינת מנוחה.

וזהו "ויקהל משה גו'", שכולל ב' עניינים אלו:
בכללותו – ענינו הוא הציווי על עשיית המשכן,
"ושכנתי בתוכם"; אבל בזה גופא נכללת גם
הנקודה היותר פנימית – "שבת ומנוחה".

2. והנה, דובר כמה פעמים²⁰ שעניין החורבן
היה רק בבית המקדש הגשמי, אבל בית המקדש
הרוחני שנמצא בכל אחד ואחת מישראל, עם פרטי
עבודות המשכן ברוחניות – ישנם בשלימות גם
עתה.

וזהו שאמרו רז"ל²¹ "תפילות כנגד תמידין
תקנום" – דלכאורה, הרי הקרבת קרבנות צריכה
להיות בבית המקדש דווקא [שכן, כל זמן ש"לא
באתם עד עתה אל המנוחה ואל הנחלה"²² היו

23) ראה מגילה י"ד, א. ספרי פ' ראה שם, ח. אנציק'
תלמודית (כרך ג) ערך במה ע' שמ ואילך. וש"נ.

24) ראה פי' מהרז"ו לב"ר פפ"ד, א. וראה גם שיחת י"ט
כסלו שנה זו (תשי"ט) סכ"ט (תו"מ חכ"ד ע' 277).
וש"נ.

25) ראה טושו"ע (ואדה"ז) או"ח סצ"ו. ספ"ג סי"ב
(סי"ד).

16) ראה המשך תרס"ו ע' יב ואילך. ועוד.

17) תהלים פד, ח.

18) ברכות ומו"ק בסופן.

19) תמיד בסופה.

20) ראה גם תו"מ חכ"א ע' 82. ע' 108 הערה 103. ועוד.

21) ברכות כו, א"ב.

22) פ' ראה יב, ט.

ההעלאה מלמטה למעלה, שעליידי זה נעשה עניין ה"ניחוח", המשכה מלמעלה למטה²⁹, "נחת רוח לפני שאמרת ונעשה רצוני" (כלשון הספרי³⁰) – כן הוא גם עליידי עניין הקרבנות ברוחניות, שעליידי זה נעשה "ניחוח", המשכה מלמעלה למטה בכל העניינים הרוחניים, ועליידי זה גם בגשמיות, כמו שכתוב³¹ "אם בחוקתי תלכו גו' ונתתי גשמיכם בעתם גו'", וכל הברכות האמורות בפרשה.

* * *

פ. על הפסוק "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" איתא בזהר³²: "אלין גוברין, דכניש לון ואפריש לון לחודייהו". והיינו שמדייק מלשון "עדת בני ישראל", בני ישראל ולא בנות ישראל. ומבאר בזה האור החיים הקדוש³³: "ומן הסתם לא יכחיש שלא נזדמנו הנשים לשמוע דבר ה', ובפרט להביא נדבת המשכן³⁴, וכן הוא אומר³⁵ ויבואו האנשים על הנשים, אלא יכוון לומר כי הקהיל האנשים בפני עצמן והנשים בפני עצמן. והטעם שהוצרכו להיות האנשים בפני עצמם והנשים בפני עצמם – לא כהטועים שאחד מהם הוא פחות במדרגה, אלא כדי למנוע ניסיונות כו'.

ט. ההוראה מעניין זה:

ישנם אלו שרצונם להראות "קונצן", ומכניסים עצמם בניסיונות, בטענה שכאשר אין להם ניסיונות אין כל "קונצן" בכך שהנהגתם היא כדבעי... ולכן – טוענים הם – יש צורך ללכת למקומות כו', ואף עליידין להימנע מעניינים שאינם כדבעי, ואזי יהיה זה "קונצן"!!!

– כ"ק מור"ח אדמו"ר דיבר פעם³⁶ אודות מי שטוען: וכי "קונצן" הוא לשבת בבית המדרש? צריכים ללכת ברחוב, ושם להתנהג כדבעי! וממשיך – וכי קונצן הוא ללכת ברחוב בלבד? יש

את כל כוחות נפשו – "כל עדת בני ישראל" – גם הכוחות הפנימיים של הבנה והשגה, שגם הם יהיו שקועים בתפילה, והיינו, עליידי ההתבוננות כו'. אמנם, כל זה הוא עניין ההקלה שהאדם פועל בכוחותיו מצד עצמו, ועל פי האמור לעיל, אין זה מספיק עדיין, אלא צריך להיות גם עניין "ויקהל משה".

וענינו ברוחניות – שלא די בכך שהאדם מקהיל ואוסף את כוחותיו ועושה מהם מקדש כפי השגתו, אלא צריך להיות גם עניין הביטול למדרגה שלמעלה מהשגתו, וכמודגש בכך שהתחלת עבודת היום היא באמירת "מודה אני לפניך", שהוא עניין האמונה שיש בכל אחד ואחת מישראל בירושה מהאבות, ובהתאם לכך צריכה להיות ההתמסרות לעניין שלמעלה מהשגה, שמקבלים מהאבות ומרבותינו שבכל דור ודור. ועליידי הקדמת "ויקהל משה גו'" – אזי יכול הוא לבנות את המשכן ולהקריב בו קרבנות, שהוא עניין התפילה (כנ"ל).

וכשם שבמשכן הגשמי ישנם כמה מדרגות, ועד שבאים אל הנקודה היותר פנימית, שזוהי בחינת "שבת ומנוחה" שלמעלה מחילוקי מדרגות (כנ"ל ס"ד) – כן הוא בתפילה, שיש בה כמה וכמה עליות, ועד שמגיעים לתפילת שמונה עשרה, שהיא דוגמת עניין "שבת ומנוחה", להיותה בתכלית הביטול (שלכן אומרים קודם התחלת שמונה עשרה "אד' שפתי תפתח גו"²⁶, כי האדם מצד עצמו עומד בתכלית הביטול, כך שלא הוא המדבר, אלא "אד' שפתי תפתח"²⁷).

ז. זוהי הנקודה התיכונה של פרשיות השבוע של חודש זה, החל מפרשת תרומה – שכולן עוסקות בעניין עשיית המשכן, שמשכן זה ישנו בכל אחד ואחת מישראל, והקמתו היא עליידי עניין "ויקהל משה גו'", ועליידו פועלים את עניין "ושכנתו בתוכם".

וכיוון שתפילות הם כנגד קרבנות, הרי כשם שבקרבנות נאמר²⁸ "ריח ניחוח", ש"ריח" הוא עניין

(26) תהלים נא, יז.

(27) ראה ד"ה אדנ' שפתי תפתח די"א ניסן תשי"ב (תו"מ ח"ה ע' 101 ואילך). וש"נ.

(28) פינחס כח, ת. ועוד.

(29) ראה לקו"ת פינחס עו, א. עז, א. ובכ"מ.

(30) עה"פ.

(31) ר"פ בחוקותי.

(32) ח"ב קצו, ב.

(33) ריש פרשתנו.

(34) נזכר גם שהמשכן הי' תיקון על חטא העגל, ואינו ברור

(המור"ל).

(35) פרשתנו לה, כב.

(36) ראה גם תו"מ ח"ב ס"ע 192 ואילך.

כלכה לתיאטראות כו', ושם להתאפק מלנהוג שלא כראוי, וכך יראה את "גבורתו" – "איזהו גיבור הכובש את יצרו"³⁷! וגם בכך אינו מסתפק, אלא הולך למקומות האסורים משום צניעות כו'; וגם בכך לא די לו, אלא רצונו לנהוג כדברי הגמרא³⁸ בנוגע לעניין התשובה, שצריך להיות "באותה אשה באותו פרק כו'..."

והמענה לזה – שאין זקוקים ל"קונצן" שלהם! כל אחד ואחד מישראל מבקש מהקב"ה "ואל תביאנו לידי נסיון"³⁹, ועל אחת כמה וכמה שאסור לאדם להביא עצמו לידי נסיון! וכפי שמצינו אפילו בדוד המלך ש"הביא עצמו לידי נסיון ונכשל"⁴⁰, ובוודאי שאין תובעים ממנו שיהיה גדול מדוד המלך... די לו אם יהיה מדריגה אחת למטה מדוד המלך!...

והמענה לזה – שאין זקוקים ל"קונצן" שלהם! כל אחד ואחד מישראל מבקש מהקב"ה "ואל תביאנו לידי נסיון"³⁹, ועל אחת כמה וכמה שאסור לאדם להביא עצמו לידי נסיון! וכפי שמצינו אפילו בדוד המלך ש"הביא עצמו לידי נסיון ונכשל"⁴⁰, ובוודאי שאין תובעים ממנו שיהיה גדול מדוד המלך... די לו אם יהיה מדריגה אחת למטה מדוד המלך!...
וזוהי ההוראה מפרשתנו:

ומכאן הוראה לכל הזמנים: כאשר מתאספים יחד, לאיזו מטרה שתהיה, ולו הקדושה ביותר – אסור להביא עצמם לידי ניסיונות, ודווקא על-ידי הנהגה זו אפשר לגשת לקיום העניין של "ושכנתי בתוכם".

(מהתוועדות שבת פרשת ויקהל ה'תשי"ט.

תורת מנחם כרך כה, עמ' 81-87)

41) ראה שו"ע אדה"ז או"ח סתרי" ס"ט. סתרי"ט ס"ט. וש"נ.

42) ראה גם מכתב כ"ה אייר שנה זו (תשי"ט – אג"ק חי"ח ע' שצד), ובהנסמן בהערות שם.

37) אבות רפ"ד.

38) יומא פו, ב.

39) נוסח ברכות השחר (מברכות ס, ב).

40) סנהדרין קז, רע"א.

מינוי ל'התקשרות'

אפשר לקבל את גיליון 'התקשרות'

ישירות הביתה באמצעות הדואר

מינוי לשנה: 276 ש"ח (ב' תשלומים)

מינוי לחצי שנה: 138 ש"ח (ב' תשלומים)

את השם, הכתובת והתשלום יש להעביר לפי הכתובת:

'התקשרות', מחלקת המנויים, ת"ד 14 כפר-חב"ד 6084000.

כמו־כן אפשר להירשם בטלפון ולשלם בכרטיס אשראי, בטל' 072-2770130

שלבים בגאולה

האם יהיו ימי חול לעתיד?

מובן שגם לעתיד לבוא יהיה שייך כל האמור אודות ימי החול ויום השבת – שהרי התורה הזו לא תהיה מוחלפת גם לעתיד לבוא.

– וכמו שכתב אדמו"ר הזקן באגרת הקודש: "איך אפשר שלימות המשיח לא יצטרכו לידע הלכות איסור והיתר כו'" (וכיוצא בזה – הלכות שבת)!! וכפי שמבאר שם ש"מה שאמרו רז"ל מצוות בטילות לעתיד לבוא, היינו בתחיית המתים, אבל לימות המשיח קודם תחיית המתים אין בטלים" –

ובענייננו: מכיוון שגם לעתיד לבוא יהיה עניין של עליות, "ילכו מחיל אל חיל", הרי מובן, שגם אז יצטרך להיות עניין "שבע יפול צדיק וקם", כדי לבוא לעילוי גדול יותר. וזהו תוכן העניין של ימי החול לעתיד לבוא – שעל-ידי ירידה זו יבואו לדרגה נעלית יותר בעניין השבת.

וכמו כן מובן בנוגע לעניין הגאולה, שתהיה אף היא שייכת לאחרי ביאת משיח [ובמכל שכן וקל וחומר: לעתיד לבוא מזכירים אפילו את גאולת יציאת מצרים (בדרך טפל על כל פנים), ועל אחת כמה וכמה – הגאולה דמשיח] – מכיוון שבעניין הגאולה ישנם כמה וכמה דרגות, כידוע שיהיו כמה תקופות בימות המשיח, כמבואר בכמה מקומות, ומרומז גם בנגלה – "ימות המשיח ארבעים שנה", ג' דורות, "משיח כו' בנו כו' וכן בנו", ככל הפרטים והפירושים שבדבר.

(התועדויות תשמ"ה כרך א, עמ' 75)

על ידי המצות בגלות נעשית ההכנה לשלימות לעתיד

אף על פי שהמצוות שבזמן הגלות אינם אלא בבחינת "ציונים", מכל מקום יש בהם מעלה מיוחדת – שדווקא על ידם נעשית ההכנה לשלימות קיום המצוות לעתיד לבוא.

על דרך שמצינו בנוגע לעבודת האבות ביחס למתן תורה – שאף על פי שהעיקר הוא קיום המצוות שלאחרי מתן תורה, וכמו שכתב הרמב"ם בנוגע למצות מילה, ש"אין אנו מלין מפני שאברהם אבינו ע"ה מל עצמו ואנשי ביתו אלא מפני שהקב"ה ציוה אותנו על ידי משה רבינו" במתן תורה .. מכל מקום, דווקא על ידי מעשה האבות נעשתה ההכנה למתן תורה.

וכמו כן לאחרי מתן תורה גופא – שאף שעיקר עניין קיום המצוות היה בכניסה לארץ, מכל מקום, ההכנה לזה היתה במדבר דווקא.

ועל דרך זה בנוגע למצוות שבזמן הגלות, שעם היותם ציונים בלבד, מכל מקום גדלה מעלתם לפי שדווקא על ידם נעשית ההכנה לקיום המצוות לעתיד לבוא שיהיו באופן נעלה יותר גם מקיום המצוות בארץ ישראל בזמן הבית, כמובן מזה שבית המקדש דלעתיד יהיה נעלה יותר, כמו שכתוב "גדול יהיה כבוד הבית הזה האחרון מן הראשון", שבנינו היה בידי אדם, ולכן שלטו בו ידי זרים, מה שאין כן הבניין לעתיד שיהיה בנינא דקוב"ה.

ומזה מובן גודל מעלת קיום התורה ומצות בזמן הגלות – שאין זה עניין של גייעה ("אָ מאַטערניש") ועונש ח"ו, אלא הכנה לשלימות קיום המצוות לעתיד לבוא.

(תורת מנחם כרך ט, עמ' 160)

מבצע אהבת ישראל

היא חובת כל אחד ואחד הרוצה ומצפה לגאולה, רבותינו נשיאינו מסרו נפשם עליה ובכוחה להכריע מלחמות • בשבת ויקהל תשנ"ב – לפני כ"ב שנים בדיוק – דיבר הרבי על הנחיצות באחדות ישראל • מעגל שנסגר בין יו"ד שבט דרך ח"י אלול תשל"ו, אז הוכרז על מבצע אהבת ישראל • ניצוצות

האמצעי... מכ"ק אדמו"ר הצמח־צדק... מכ"ק אדמו"ר מהר"ש... מכ"ק אדמו"ר [=מהורש"ב] נ"ע... וכן ישנם כמה סיפורים מכ"ק מו"ח אדמו"ר אודות השתדלותו לעשות טובה ואפילו לאיש פרטי, ברוחניות או בגשמיות. והניח את עצמו על זה, לא רק הגשמיות שלו כי־אם גם הרוחניות שלו, אף שזה שהיה מטיב עמו הנה לא אז בלבד שלא היה כלל בסוג של חברך בתורה ומצות אלא שהיה שלא בערכו כלל.

הזמן דורש ומכריח

כשמישהו הכין ספר בנושא אהבת ישראל ושאל את הרבי האם כדאי להדפיסו, נענה כדלהלן:
אדרבא ואדרבא – יועיל ויועיל להו"ל [=להוציא לאור], ומה טוב בהקדם כי רואים במוחש איך שהלעו"ז [=שהלעומת־זה] מתנכל באופנים ובדרכים משונים להפיץ שנאת ישראל ר"ל [=רחמנא ליצלן], ושמו שמים על שכו"כ [=שכמה וכמה] נפלו ברשתו ועושים מלאכתו וכו', אף שידועים שהגלות הזה הוא מפני שנאת חינם וכו' [ואין לדבר ובפרט להאריך, בהיפך טובתם של ישראל, כ"א [=כי אם] המוכרח ביותר]

וכל דיבור ובפרט הנדפס – שתוכנו מביא לאהבת השם, התורה וישראל (כולל כפס"ד [=כפסק דין] רז"ל [=רבותינו זכרונם לברכה] – אע"פ שחטא ישראל הוא) – שחד הוא, ה"ז [=הרי זה] ענין שהז"ג

בהתוועדות ש"פ ויקהל, כ"ה אדר א' ה'תשנ"ב אמר הרבי (הדברים הוגהו על ידו בתור "חלק משיחות" ונדפסו ב'ספר השיחות תשנ"ב כרך ב' עמ' 440):

ולכן מדגישים שכאשר יהודי נמצא בפני־עצמו הרי־הוא רק 'מחצית', ובכדי להיות "שקל הקודש" עליו להתאחד עם יהודי שני, ועד להתאחד עם כל־אחד־ואחד מבני־ישראל. וזהו קיום המצוה ד"ואהבת לרעך כמוך", שפירוש "רעך" הוא לא רק יהודי שנמצא קרוב אליו אלא אפילו יהודי שנמצא בקצוי תבל. והסיבה לזה היא כמו־שכותב אדמו"ר־הזקן בתניא, שכל אחד ואחד מבני ישראל הוא "חלק אלוהי מומעל מומש", והרי "העצם כשאתה תופס במקצתו אתה תופס בכלו" – ואם־כן הרי כל בני ישראל הם מציאות אחת. ואפילו במקרה שיש לשלול אצל חברו ענין בלתי־רצוי – הרי הצורה הכי יעילה לפעול זאת היא על־ידי שמשפיע עליו בדרכי נועם ובדרכי שלום.

כבר במאמר החסידות הראשון דיבור־המתחיל בבתי לגני תשי"א אות וא"ר אומר הרבי (תו"מ ספר המאמרים מלוקט חלק שני עמ' רסח־רסט):

ועל דרך זה הוא בהוראות נשיאינו שמה שתבעו מהמקושרים וש"יכים אליהם הנה הם בעצמם קיימו ועשו כן. ומה שגילו לנו שקיימו זה, הוא כדי שיהיה לנו יותר נקל לקיימם. וכמו בהענין דאהבת ישראל שיש בזה כמה וכמה סיפורים מכל אחד ואחד מהנשיאים... מכ"ק אדמו"ר הזקן... מכ"ק אדמו"ר

בטח יפעלו הדברים פעולתם, שכל השומע דבריו... הפכו להיות בבחינת "טופח על מנת להטפוח". בהמשך מזכיר הרבי כי "מבצע זה הוא מבצע כללי" ומאחל (בתוך שאר דבריו) שעל ידי שכל אחד ואחד מגלה בקירבו את הענין ד"ואהבת לרעך כמוך" מתגלה הענין ד"אהבתי אתכם אמר ה'..."

בכ"ד אייר תשל"ז (פרדס חב"ד גליון 18 עמ' 30 ואילך) כשביקר אצל הרבי האדמו"ר מגור שליט"א אמר לו הרבי:

בוודאי נודעתם על ההתעוררות יתירה שמעוררים לאחרונה בענין "ואהבת לרעך כמוך" ויוצרים רעש וסערה ("שטורעם") וכו' – נשאלתי לפשר ההתעסקות בלהט במצוה זו דוקא, והשבתי כי בהתאם לסימנים שמובאים בסיום מסכת סוטה לגבי עקבתא דמשיחא, מסתבר, שעתה מצויים אנו (לא סתם בעקבתא דמשיחא, אלא) בעקבתא דעקבתא דמשיחא ומכיון שהגלות סיבתה בשנאת חנם... מוכרחים, אפוא, לעשות צעד שיבטל כלי את הענין ד"שנאת חנם", וזה אפשרי רק ע"י אהבת חנם (שהרי "אהבה התלויה בדבר" אינה אהבת חנם, וממילא לא תבטל המצב בלתי רצוני), כשתבטל סיבת הגלות – ע"י אהבת חנם – תבטל, בדרך ממילא, גם המסובב ממנה כו'.

ובאיגרת מי"ג ניסן תשכ"ג מתבטא הרבי:

לא אכחד אשר בתור חסיד חביבה עלי נקודה זו ביותר, שהרי מיסודי תורת החסידות ונושאי[ה] הוא ההדגשה איך שאהבת ה' ואהבת התורה ומצוותיה אחדים הם עם אהבת ישראל ועד שכולי חד" מתבטא הרבי באיגרת מי"ג ניסן תשכ"ג.

הצהרת שלוש האהבות

למעשה כבר בהתוועדות י' שבט תשי"א אמר הרבי:

שלשת האהבות, אהבת השם, אהבת התורה ואהבת ישראל, כולא חד. אי אפשר לחלק ביניהם, כיון שכולא חד. כעצם אחד... כשישנה אהבת ה', אבל אין אהבת התורה ואהבת ישראל, הרי זו הוראה שחסר גם באהבת ה'. לאידך גיסא, כשישנה אהבת ישראל.. הרי סוף סוף, מגיעים לאהבת

[=שהזמן גרמא] ודורש ומכריח [ובכהנ"ל – אפילו על הספק צריך להו"ל ובפרט שלדעתי זהו ודאי] אזכיר עה"צ לכהנ"ל [=על-הציון לכל הנזכר לעיל]. מצו"ב [=מצורף בזה] לצדקה באה"ק [=בארץ-הקודש].

האחדות מכריעה מלחמות

ההכרח באהבת ישראל הוא ענין של פיקוח נפש – כך קבע הרבי בשיחת ליל ה' דחג הסוכות תשמ"ה ('התוועדויות תשמ"ה' כרך א' עמ' 295); והרבי ציטט משני מדרשי חז"ל על גדולת השלום והסיק כדלהלן:

והגע עצמך: יהודים שהנהגתם היתה היפך שמירת וקיום תורה ומצוות היו יוצאים למלחמה ומנצחים, ולעומתם, חיילי בית דוד שקיימו תורה ומצוות, יוצאים במלחמה ונופלים, רחמנא ליצלן, וכל זה למה – מפני שאלו היו במצב של שלום ואחדות, ואלו היו (באותו זמן) במצב של היפך השלום והאחדות!

ונמצא – הסיק הרבי – שהצורך לפעול אהבת ישראל ואחדות ישראל... אינו רק ענין של הוספת שלמות, כי אם ענין שנוגע לכללות מציאותו, ענין של פיקוח-נפש!

לפעול על הכל – "כמוך"

בשנת תשל"ז מכריז הרבי על דבר מבצע אהבת ישראל. היה זה במהלך התוועדות ח"י אלול ('שיחות קודש' תשל"ו כרך ב' עמ' 685) הרבי מדגיש את העיתוי – "נמצאים אנו ביום ההולדת של הבעש"ט ואדמו"ר הזקן, ומתקרבים אנו ליום ההולדת של הצמח-צדק [=כ"ט אלול], אשר כל נשיאים אלה (והנשיאים שביניהם ולאחריהם) מסרו נפשם על הענין ד"אהבת ישראל"... 'מבצע אהבת ישראל' תוכן ה'מבצע' בפשטות:

יש ללכת ולהרעיש, להסביר ולפעול אצל כל אחד ואחד מישראל בפרט... עד שהשומע יגיע גם לידי ("ואהבת לרעך) כמוך", וזאת – על ידי שיסבירו לו כי כל אחד ואחד מישראל הוא "עצמו ובשרו"!... ועל-ידי הסברת הדברים מתוך "אהבת ישראל" שלו,

תקופה:

"זה מכמה זכמה חדשים שמרעישים ויותר מכאן על-דבר ההכרח באחדות ישראל (ובהקדמות אהבת ישראל) ושליטת מחלוקת וכו', ושזהו ביטול סיבת הגלות, ובמילא נוגע ישירות – להשים קץ לגלות ולהביא את הגאולה, וכל השתדלות האפשרית בזה מקדימה קץ הגלות, ובכל זה חובת כל-אחד ואחד הרוצה ומצפה לגאולה להשתדל ולהזהר (מהפכו)...".

ועוד התבטאות נדירה (בפתק):

"מ"ע [=מצות עשה] דואהבת לרעך כמוך היא לכאז"א [=לכל אחד ואחד] כולל אותו ואותי והשם שומע תפלות כאז"א [=כל אחד ואחד] וכו'".

התורה ואהבת השם... "הצהרה" זו צריכים להכריז ולהודיע... וכאשר יהיו שלש האהבות יחדיו, יהיה זה "חוט המשולש" ש"לא ינתק". ועל-ידי-זה תבוא גם הגאולה...

חובת כל אחד ואחד

באיגרת מד' אייר תשט"ז ('אגרות-קודש' כרך יג עמ' יט) קובע הרבי:

וכבר ידוע דבר משנה שבענינים שבין אדם לחבירו, לא מועילה העובדה שאוכלים בפסח מצה שמורה עגולה (דוקא), ואשר ערים כל ליל שבועות וכו', "עד שירצה את חבירו" והנה מענה שכתב הרבי בכתב-יד-קדשו באותה

'הפצת היהדות': ספר חובה לשליח ולכל יהודי

החובה לקרב יהודים לתורה ואין לעשות זאת - לאור תורתו והזכותיו של כ"ק אדמו"ר מליובאוויטש

הספר מציג את גישתו הייחודית של הרבי לנושא זה, מפרט את שפע הברכות המובטחות לעוסקים בכך, ומביא שלל הוראות באשר לכל ההיבטים בפעולת קירוב הלבבות

- ליקוט: הרב אברהם שמואל בוקיעט • עריכה: מנחם ברוד
- הוצאת צאגו"ח • 368 עמודים

הפצה: קה"ת, חי.ש. להשיג בחנויות הספרים ובטל' 1700-704120

פרשת ויקהל

ויקהל (לה,א)

המשמעות של "ויקהל", בעבודת האדם, היא לגלות בכל פרטי הנבראים את אמיתות מציאותם; בזאת הם 'מתקהלים' לרשות הקדושה ומתאחדים למציאות אחת המשמשת את קונוה. עבודה זו של גילוי האחדות בכל הבריאה מתחילה בהקהלת כל בני־ישראל למציאות אחת ומאוחדת. זאת על־ידי שמגלים כי כולם הם חלקים מעצם אחד - הקב"ה - ואוהבים איש את רעהו, 'כמוך'. הנהגה זו היא־היא ההכנה להקהלת כל ישראל יחד בקיבוץ הגלויות שיהיה תיכף ומיד ממש.

(משיחת שבת־קודש פרשת ויקהל תשנ"ב. התוועדות תשנ"ב כרך ב, עמ' 361)

ויקהל משה את כל עדת בני־ישראל ויאמר אליהם, אלה הדברים אשר ציווה ה' לעשות אותם (לה,א)

ויקהל משה - למחרת יום־הכיפורים כשירד מן ההר (רש"י)

אחד הגורמים העיקריים להעדר אחדות הוא הממון, שרוב הסכסוכים בין אדם לחברו באים בעטיו. נמצא, שמעלה יתרה הייתה בהתאחדות בני־ישראל על־ידי נדבת ממונם למלאכת המשכן. זו הסיבה (הפנימית) שרש"י מדגיש את העובדה שאסיפת כל ישראל לשמוע את הציווי על מלאכת המשכן היתה "למחרת יום־הכיפורים":

על היום הקדוש הזה נאמר (בנוסח התפילה) שהוא "יום שימת אהבה ורעות, יום עזיבת קינאה ותחרות" (ובסגנון תורת החסידות - זה יום גילוי ה'יחידה' שבנפש, היא נקודת היהדות שבה כל ישראל שווים). החידוש הוא אפוא, שאחדות זו נמשכת גם למחרת יום־הכיפורים. כלומר, גם לאחר ירידת משה מהר־סיני ולאחר 'ירידת' ישראל בחזרה לענייני העולם, מוסיפה האחדות לשרור ביניהם עד כדי כך שהדבר אף ניכר בממונם.

(משיחת שבת־קודש פרשת ויקהל תשמ"ט. התוועדות תשמ"ט כרך ב, עמ' 380)

ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש, שבת שבתון לה' (לה,ב)

"תַעֲשֶׂה מלאכה" דייקא, ולא "תַעֲשֶׂה מלאכה". המלאכה בששת ימי החול, צריכה גם־כן להיעשות שלא מתוך התעסקות יתרה, אלא כבוד־אגב וכמאליה. ואז - "וביום השביעי יהיה לכם קודש" - השבת תהיה קדושה לענייני הרוח בלבד.

שכן אם האדם שקוע בכל ימות השבוע בעיסוקיו וטרוד בהם מאוד, הרי כשמגיע יום השבת וברצונו לנתק את עצמו מהם ליום זה ולעסוק בתורה ובתפילה - נטפלות אליו וטרדות אותו מחשבות־זרות שונות, מחשבות שבהן היה שקוע במשך כל השבוע, ומונעות ממנו להתפנות לקדושת השבת.

אך כשהנהגתו בימות החול היא בדרך של "תיעשה", שהמלאכה נעשית כבדרך-אגב, אזי בבוא השבת, יכול הוא להתמסר לעניינים הרוחניים בלא מחשבות-זרות.

(לקוטי שיחות כרך א, עמ' 188-187)

וכל איש אשר נמצא איתו תכלת וארגמן... הביאו. כל מרים תרומת כסף ונחושת הביאו... וכל אשר נמצא איתו עצי שיטים... הביאו (לה, כג"ד)

בנדבת בני-ישראל למלאכת המשכן היה דבר והיפוכו: מצד אחד – כל איש ואשה הביאו כפי נדבת ליבם וכפי מה שהיה בידם, ומצד שני – כל בני-ישראל ללא יוצא מהכלל השתתפו בנדבה זו. משמעות הדברים בפנימיותם: יש פרטים שבהם כל ישראל שווים, כדוגמת המצוות המעשיות. לעומת זה, יש עניינים, דוגמת אהבת ה' ויראת ה', שבהם יש חילוקי דרגות. תכלית הכוונה היא שהאחדות תבוא לידי ביטוי גם באותם דברים שבהם יש הבדלים בין איש לרעהו, דהיינו, שיהיה ניכר כי למרות ההבדלים, כולם מאוחדים ושווים לפני הקב"ה. רעיון זה בא לידי ביטוי הן בנדבת המשכן, כאמור, והן בעשיית המשכן בפועל, כפירוש רש"י על הכתוב בפרשה, "ולהורות נתן בליבו, הוא ואהליאב בן אחיסמך למטה דן": "ואהליאב משבט דן מן הירודין שבשבטים מבני השפחות והשווהו המקום לבצלאל למלאכת המשכן והוא מגדולי השבטים, לקיים מה שנאמר ולא ניכר שוע לפני דל".

(לקוטי שיחות כרך לא עמוד 217)

וכל הנשים אשר נשא ליבן אותנה בחכמה טוו את העיזים (לה, כו)

טוו את העיזים: היא היתה אומנות יתירה, שמועל-גבי העיזים טווין אותן (רש"י)

הנשים לא נצטוו לעשות את הטוויה על-גבי העיזים, אלא נתעוררו לכך מצד עצמן. הנשים הבינו שאם זכו לכישרון מיוחד זה מאת ה', מטרת הדבר היא – המשכן. מכאן הוראה, שכאשר הקב"ה מעניק לאדם חושים וכישרונות מיוחדים, עליו לנצלם לעבודת ה' – לעשות מהעולם משכן ו'דירה' לה' יתברך.

(לקוטי שיחות, כרך טז, עמ' 456)

קדושה בתפילה / פתקאות בכותל

קדושת יוצר וקדושה דסידרא בציבור

המקורות הראשונים שנחלקו בעניין זה הם מסכת סופרים¹ דסבירא ליה שגם יחיד אומר קדושת יוצר, ומאידך הזוהר הקדוש² אומר, שיחיד לא יאמר הן קדושת יוצר והן קדושה דסידרא. והובאו בבית יוסף³, שכתב: "ואף על פי שהעולם נהגו לומר קדושת יוצר ביחיד, נראה לעניות דעתי שמאחר שאין דבר זה מפורש בתלמוד, יש לנו לתפוס כדברי הזוהר, וכמו שכתבתי בסימן ל"א בדין הנחת תפילין בחול המועד". פרטי הדעות בזה בראשונים (כולל המשוויים דין שתי הקדושות, והסוברים שקדושת יוצר נאמרת רק בציבור, וקדושה דסידרא נאמרת גם ביחיד) נלקטו בספר הלכה ברורה להרב דוד שי⁴.

בשו"ע אדה"ז הובאה המחלוקת בשני מקומות⁵. בהלכות קריאת שמע מסיק: "וטוב לחוש לדבריהם, ליהרהר שיחיד יאמרנה בניגון וטעמים כקורא בתורה⁶. אבל המנהג כסברא הראשונה⁷". ואחר כך כתב: "וכשעונין קדושה זו בציבור, יש לענות בקול רם⁸". ולכאורה, זהו עניין בפני עצמו שאינו קשור לאותה מחלוקת.

ואכן, כשמתפללים בציבור אצל הספרדים והליטאים נהוג, שב'ובא לציון' (קדושה דסידרא) הש"ץ אומר "וקרא זה אל זה ואמר" והציבור עונה בקול רם: "קדוש...", וכן אומר "ותשאני רוח..." והציבור עונה בקול רם: "ברוך...". בקדושת 'יוצר' נהוג כך גם אצלנו, כמו בפסוקים רבים בתפילה⁹, שהש"ץ אומר את ההקדמה להם בקול, והציבור עונים אחריו את הפסוקים. על-כן ישנם המתפללים לפעמים בבתי כנסת חב"ד (ובעוד מקהילות חסידי פולין הנהוגות כן), ותמהים¹⁰ על כך שאצלנו לא נהוג כלל לומר זאת בקול אלא בשקט, כל אחד בקצב שלו.

(1) פט"ז הי"ב.

(2) ח"ב פרשת תרומה דף קכט ע"ב ודף קלב ע"ב.

(3) ס' קלב.

(4) ס' נט ס"י, ובשער הציון ובירור הלכה שם.

(5) בסי' נט ס"ב ובסי' קכה ס"א.

(6) כמסקנת הב"י בשו"ע, ע"פ [המקור הראשון: סדר רע"ג השלם ח"א דף קסה ע"ב - בקדושה דסידרא]. ס' הפרדס ס' סא, שו"ת הרשב"א ח"א ס' ה, תרומת הדשן ס' ח (הובאו בב"י שם).

(7) כדברי הגהת הרמ"א שם "וכבר פשט המנהג כסברא ראשונה". ובדרכי משה (ס"ק ג, בתגובה למסקנת הב"י שהובאה כאן בקטע הראשון בפנים): "נראה מאחר שמפורש במסכת סופרים, אין לנו לחוש לסודי הזוהר נגדו, מאחר שכבר נתפשט המנהג על פי"ו [נגדו", "על פי"ו - לכאורה הכוונה למסכת סופרים ולא לרמב"ם].

(8) הגהת הרמ"א שם, מהגהות מימוניות ברמב"ם ס"ו ס' אהבה, "סדר תפלות כל השנה" אות ג, ע"פ הראב"ה ברכות ס' ס"ו שפירש בדברי התוספתא שם (א,ט) ש"רבי יהודה היה עונה עם הש"ץ קדוש קדוש קדוש", הכוונה שהיה עונה בקול רם. וכתב, "נהוג עלמא כר' יהודה".

(9) כמו בשחרית, בברכת 'אמת ויציב', שהש"ץ אומר "משה ובני ישראל... ואמרו כולם", והציבור אומר: "ה' ימלוך לעולם ועד". ובערבית, בברכת 'אמת ואמונה': הש"ץ אומר: "המעביר בניי... ואמרו כולם", והציבור אומר: "מי כמוכה"; הש"ץ אומר: "זה אילי ענו ואמר", והציבור אומר: "ה' ימלוך לעולם ועד" (ראה טור ופרישה אר"ח ס"ו ס' מט).

(10) ראה התמיהה בספר גשר החיים ח"א עמ' שיז בהערה.

אמנם בהלכות תפלה¹¹ כתב אדה"ז, שגם לפי הדעה שקדושת ובה לציון אינה נאמרת אלא בעשרה, אף שכל אחד אומר לעצמו, ונחשבים כיחידים ולא כציבור, הרי הם רשאים לומר כך "כיוון שמקדישין בעשרה", אף שהוא "שלא בדרך ענייה אחר הש"ץ"¹². ואולי זהו המקור למנהגנו.

הנחת פתקאות בין אבני הכותל

ב'התקשרות' גיליון איט מצוטט מיומנו של כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בביקורו בכותל המערבי: "את כל הפדיונות החזקתי לידי, והנחתים על האבנים הקדושות", ושלכאורה יש מזה ראייה שהקפיד שלא להניח בין אבני הכותל, ע"כ.

והעירנו רב הכותל המערבי והמקומות הקדושים, הרב שמואל שי' רבינוביץ: "שהרי ברור שחבילת הפדיונות הייתה גדולה מאוד, שלא היה מקום להכניסם. זאת ועוד, הרי כ"ק אדמו"ר לקח אותם עמו למקומות נוספים¹³ ולא היה בדעתו להשאירם בין נדבכי הכותל.

"אם יש ראייה, הרי זה שניתן להגיע עד אבני הכותל ממש ולגעת בהן, ולא לחשוש לכך שבבסיס יש אבנים בולטות ואולי עומדים עליהן, כמו שסברו בעל 'משכנות לאביר יעקב' ועוד.

"יש לציין כי בעל 'משכנות לאביר יעקב' והאדר"ת אמרו שאסור להכניס אצבעות בין נדבכי הכותל. לעומתם ה'אבני נזר' ורבני ירושלים, בהם הגרצ"פ פרנק והגרש"ז אויערבך זצ"ל, סברו שאין איסור בזה". עכ"ד.

ב'התקשרות' גיליון רס"א הובא:

כשהגה"ח הרב אהרן ברנשטיין (ראש ישיבת חיי"עולם) היה ביחידות אצל כ"ק אדמו"ר, התעניין אצלו כ"ק אדמו"ר איך נהג ה'מנחת אלעזר' ממונקטש בנוגע להנחת פתקים בכותל. וסיים, "און עס וועט זיין ביי מיר מעשה רב" [=זוהי יהיה בעבורי 'מעשה רב']. עד כאן.

והנה יומן המסע נדפס בספר 'מסעות ירושלים' (לר' משה גולדשטיין). ושם, ב'מאמר סדר יום ראשון' (במהדורת ירושלים תשס"ד, עמ' נט) מסופר שבעל ה'מנחת אלעזר' קרא בכותל פיתקא (עם שמו ושמות ב"ב, אשר הכין לו ליתן להסבא קדישא כדלהלן) וקראה בכותל, אך לא הניח אותה שם, אלא מייד אחר הקריאה נשק לאבני הכותל ונפרד ממנו, ומסר הפתקא אח"כ להרב מהרש"א אלפנדריי.

(11) סי' קכה ס"א.

(12) ומה שכתב בפסקי דינים להצמח-צדק (או"ח סי' קלב, דף ה טור ב) שתיקנו סדר קדושה בובא לציון "משום עמי הארץ שמאחרים לבוא לתפלה, לא יפסידו שמיעת סדר קדושה" (א"ז). ומעיר: "ולפי"ו המאחרין צריכין לכוין לקדושה זו אף שעוסקין בענין אחר. ונ"ל דלדין שהיחיד אומר אותה אין קפידא כ"כ, ומ"מ יש לחלק דכששומע מן הציבור [ההדגשה שלי] ה"ל דומיא דקדושה שבתפילה. משא"כ כשאומרה ביחיד וכמ"ש בב"י סי' נ"ט", לכאורה דבריו הם ע"פ המנהג (שכנראה היה בעבר) כפי ההוראה הנ"ל שבשוע"ר סי' נט "לענות בקול רם" (ועצ"ע הרי אין הציבור מכוון להוציאו י"ח), משא"כ למנהגנו – אין מה לשמוע.

(13) לע"ע ראה ב'ספר התולדות – אדמו"ר מהוריי"צ' ח"ד עמ' 31, שבביקורו על ציון הארזי"ל וכו' קרא את ה'פדיונות' שהביא איתו. ובעמ' 32, שבציון הרשב"י קרא שוב את כל ה'פדיונות'. ובעמ' 33, שבביקורו בקבר רחל אימנו קרא שוב את ה'פדיונות'.

הלכות ומנהגי חב"ד

הסדרה ("ותשלם כל המלאכה" מלכים א ז, נא - ח, כא), וכן את הפטרה דפרשת שקלים ("ויכרות יהוידע" מלכים ב יא, יז - יב, יז) הנקראת בציבור. הנוהגים בזה כמנהג רבותינו נשיאינו קוראים את הפטרת הסדרה "ותשלם כל המלאכה" אחרי סיום שמו"ת ביום ועש"ק², וביום ש"ק בבוקר קוראים את ה'שביעי' ואחריו את הפטרת "ויכרות יהוידע".

2) כלשון היום יום ד' טבת "הפטרת הסדרה", משא"כ "ויכרות יהוידע" ששייכת למפטיר, תיקרא ביום הש"ק, ובדבר 'מחר חודש' - ראה בהיום יום ל' סיון, שקוראין רק את "שתי הפטרות", דהיינו "ההפטרה" של הפרשה, וכן "שבת ר"ח" דהיינו 'השמים כסאי' ולא את ה'שלישית' - 'מחר חודש', אף שבציבור אמרו אז (כמו היום) פסוק ראשון ואחרון שלה (העיני הר"ר עזריאל שי' ברגר).

שבת קודש, פרשת ויקהל

כ"ב באדר א'

הפטרה: "וישלח המלך שלמה"¹ (מלכים א ז, יג - כז).

יום שישי,

כ"ח באדר א'

בקריאת שמו"ת היום יש לקרוא את הפטרת

1) ספר המנהגים עמ' 33. לוח כולל-חב"ד - כמנהג הספרדים, מהגהות כ"ק אדמו"ר מהורש"ב נ"ע על הסידור, ושם (סידור תורה אור מהדורת תשמ"ז עמ' 488) "כמדומה לי ברור". וראה פירוט השיטות השונות בזה בלוח 'דבר בעתו'.
זו קביעות נדירה, שבה ש"פ ויקהל אין קוראים בה אחת מארבע הפרשיות וגם אינה שבת מברכים החודש, ובפעם האחרונה היתה קביעות כזאת בשנת תשע"א.

לזכות

אנשי החסד הדגולים

הרה"ח ר' אברהם משה דייטש והרה"ח ר' גבריאל גופין שיחי

ולע"נ האחים הרה"ח ר' זלמן יודא ור' יוסף יצחק,

בני הרה"ח ר' שלום ישעיהו ע"ה דייטש